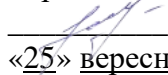

**«Кадіївський педагогічний фаховий коледж Державного закладу
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»**

ПОГОДЖЕНО:

служба охорони праці
Державного закладу «Луганський
національний університет імені
Тараса Шевченка»

 Ольга МОСІНА
«25» вересня 2023 року

ЗАТВЕРДЖЕНО:

наказом директора
Відокремленого структурного підрозділу
«Кадіївський педагогічний фаховий коледж
Державного закладу «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»
від « 26 » вересня 2023 р. № 30

**ІНСТРУКЦІЯ № 9
З ОХОРОНИ ПРАЦІ ВИКЛАДАЧА ХІМІЇ**

1. Загальні положення

- 1.1. Викладачем хімії може працювати особа, яка має спеціальну педагогічну освіту, підтверджену документом встановленої форми (дипломом).
- 1.2. При оформленні на роботу в навчальний заклад викладач хімії повинен пройти попередній медичний огляд; при подальшій роботі медичні огляди проходити щорічно.
- 1.3. Викладач проходить навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності один раз на три роки. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності проводяться відповідно до Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 № 304, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.07.2006 за № 806/12680 (зі змінами) (далі – Положення про навчання) та Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 № 1669, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.01.2018р за № 100/31552.
- 1.4. Після підписання наказу про зарахування на роботу викладач зобов'язаний ознайомитись з вступним інструктажем та первинним інструктажем з охорони праці та безпеки життєдіяльності на робочому місці.
- 1.5. Робоче місце викладача обладнано штучним освітленням, витяжною шафою, водопроводом, каналізацією, рукомийником, необхідними меблями. В роботі викладач використовують комп'ютер, хімічне обладнання та посуд, хімічні реактиви, навчально-методичні посібники, підручники, таблиці, канцелярське приладдя.

1.6. Викладач хімії здійснює навчання та інструктаж здобувачів освіти з безпеки життєдіяльності з реєстрацією в журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності. Проводить:

- первинний інструктаж перед початком занять у кабінеті біології з реєстрацією в журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності;
- інструктаж з безпеки життєдіяльності (перед проведенням кожного практичного заняття, лабораторних дослідів, тощо з використанням інструменту, небезпечних матеріалів, рідин та розчинів, а також приладів) з реєстрацією в журналі;
- за необхідності – цільові та позапланові інструктажі з безпеки життєдіяльності з реєстрацією в журналі реєстрації інструктажів з безпеки життєдіяльності.

1.7. Викладач здійснює освітній процес із урахуванням особливостей курсу хімії, в першу чергу його практичної спрямованості. При проведенні практичних та лабораторних робіт, демонстраційних дослідів викладач використовує прилади, реактиви, що потребують певних умов зберігання і обережного ставлення (речовини підвищеної фізіологічної активності; легкозаймісті тверді та рідкі речовини; речовини, які виділяють при взаємодії з водою легкозаймісті гази; прилади для нагрівання; скляний посуд).

1.8. Викладач хімії повинен:

1.8.1. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку, норми, правила та інструкції з охорони праці, пожежної безпеки.

1.8.2. Під час роботи у приміщенні коледжу викладач хімії повинен користуватись зручним одягом та взуттям на безпечних підборах, бути уважним і обережним під час пересування сходовими маршами та по підлозі.

1.8.3. Дотримуватись правил зберігання хімічного обладнання та реактивів. Не допускати в приміщення де зберігаються хімічні реактиви, сторонніх осіб.

1.8.4. Пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та відповідальність за безпеку всіх учасників освітнього процесу.

1.8.5. Контролювати обладнання навчального кабінету протипожежним інвентарем, медичними та індивідуальними засобами захисту, а також наочною агітацією з питань забезпечення безпеки життєдіяльності.

1.8.6. Вміти надати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків, негайно повідомляти про нещасні випадки у коледжі директора .

1.8.7. Вміти користуватись первинними засобами пожежогасіння.

1.8.8. Дотримуватись санітарно-гігієнічних норм на робочому місці (режиму провітрювання, прибирати робочий стіл, обладнання, посуд після проведення хімічних дослідів).

1.8.9. Дотримуватися встановленого в коледжі режиму праці та відпочинку і вимагати його дотримання від здобувачів освіти.

1.9. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, що можуть впливати на викладача хімії:

- токсична та подразнююча дія через органи дихання, шкіру та слизові оболонки хімічних реактивів;
- фізичне травмування (хімічні та термічні опіки, поранення);

- ураження електричним струмом;
- психофізіологічна напруга (висока концентрація уваги, інтелектуальне навантаження, напруга зору, навантаження на опорну систему).

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 2.1. Привести в належний вигляд та одягти спецодяг.
- 2.2. Перевірити стан робочих місць здобувачів освіти.
- 2.3. Перевірити справність лабораторного обладнання.
- 2.4. Для запобігання потрапляння парів реактивів у повітря перевірити, чи герметично закриті склянки, у яких зберігаються реактиви.
- 2.5. Перевірити температурний режим в приміщенні.
- 2.6. Перевірити освітленість робочого місця. Освітлення має бути достатнім, але не засліплювати очі.
- 2.7. Перевірити подачу води.
- 2.8. Детально ознайомитися з характером роботи, яку треба буде виконувати.
- 2.9. При встановленні порушень вимог охорони праці в приміщенні для занять, викладач не повинен розпочинати роботу із здобувачами освіти до усунення недоліків, які загрожують їхньому життю та здоров'ю.
- 2.10. Викладач зобов'язаний повідомити директора коледжу або відповідальну посадову особу про причини скасування занять у кабінеті.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Загальні вимоги при роботі з хімічними реактивами та обладнанням

- 3.1.1. Хімічні досліди необхідно проводити в тих умовах і порядку, з такими кількостями й концентраціями речовин і приладами, які зазначені в інструкції до проведення експерименту. Всі досліди, призначені для проведення здобувачами освіти, повинні бути попередньо виконані викладачем. При цьому всі реактиви мають використовуватися з того лабораторного посуду, з якого їх одержують студенти, і в таких кількостях, у яких їх застосовують здобувачами освіти.
- 3.1.2. Хімічні реактиви для дослідів відповідно до Типових переліків здобувачам освіти видає викладач хімії у кількостях, необхідних для даного експерименту.
- 3.1.3. Доступ здобувачів освіти до місця зберігання хімічних реактивів повинен бути виключений.
- 3.1.4. Під час дослідів залишати робоче місце здобувачам освіти не дозволяється.
- 3.1.5. Досліди, що супроводжуються виділенням шкідливих газів і пари, треба проводити лише у витяжній шафі зі справною діючою вентиляцією.
- 3.1.6. Встановлені у витяжній шафі прилади, в яких проводять досліди з легкозаймистими або вибухонебезпечними речовинами, необхідно обгороджувати з боку стенок шафи захисним екраном. Досліди з такими речовинами виконує тільки викладач.
- 3.1.7. Етикетку на склянках з рідкими реактивами слід закривати

поліетиленовою липкою стрічкою або іншим прозорим матеріалом, що захищає етикетку від хімічної дії реактиву.

3.1.8. Визначаючи речовину за запахом, необхідно легким рухом долоні над горлом посудини спрямувати пару або газ до носа і вдихати обережно, не нахилившись до посудини.

3.1.9. Не дозволяється брати реактиви незахищеними руками. Для цього слід використовувати ложки, шпателі або совочки.

3.1.10. Насипати або наливати реактиви необхідно на столі, сухі – над аркушем паперу, рідкі – над скляною посудиною. Просипаний або пролитий реактив не дозволяється зсипати-або зливати назад у основну тару.

3.1.11. Для нейтралізації пролитих на стіл чи підлогу кислот або лугів у кабінетах хімії мають бути склянки із заздалегідь приготовленими нейтралізуючими розчинами (соди – для кислот та оцтової кислоти – для лугів). Тверді відходи, які накопичуються у кабінеті (лабораторії) хімії, необхідно збирати в окрему тару і ліквідувати у місцях, узгоджених з органами санітарного і пожежного нагляду.

3.1.12. Нагрівати хімічні реактиви для дослідів необхідно тільки у тонкостінномускляному або фарфоровому посуді. Під час нагрівання рідин не можна заглядати згори в посудину для запобігання травмам внаслідок розбризкування нагрітої речовини.

3.1.13. Залишати без нагляду запалені спиртівки, увімкнені електронагрівальні прилади реактиви не дозволяється.

3.1.14. Під час проведення практичних занять у кабінеті хімії викладач повинен користуватися спецодягом і засобами індивідуального захисту (окулярами, гумовими рукавицями).

3.1.15. Якщо під час занять стався нещасний випадок (отруєння, хімічні й термічні опіки, травми осколками скла тощо) або раптово погіршився стан здоров'я викладача або лаборанта необхідно викликати медичного працівника.

3.1.16. Викладач зобов'язаний повідомляти керівника закладу про всі недоліки в забезпеченні охорони праці, які знижують рівень безпеки життєдіяльності людини (норми освітленості, травмонебезпеки обладнання, інструментів тощо).

4. Вимоги безпеки під час роботи з технічними засобами навчання

4.1. У кабінеті дозволяється користуватися кіно-, відео- та мультимедійною апаратурою.

4.2. У кабінеті можуть проводитися навчальні заняття з використанням засобів інформаційних та комунікаційних технологій. Під час проведення таких занять викладач користується Правилами безпеки під час навчання в кабінетах інформатики навчальних закладів системи загальної середньої освіти, затвердженими наказом Держнаглядохоронпраці України від 16 березня 2004 року № 81, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 17 травня 2004 року за № 620/9219 (далі - НПАОП 80.0-1.12-04).

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 4.1. Зібрати прилади, що використовувались під час проведення лабораторних чи практичних робіт, демонстраційних дослідів.
- 4.2. Перевірити правильність комплектації.
- 4.3. Перевірити приміщення кабінету, чи немає пошкоджень, несправностей.
- 4.4. Залишки кислот, лугів, органічних розчинників не дозволяється виливати в каналізацію. Відпрацьовані рідини потрібно зібрати у спеціально призначену тару.
- 4.5. Вимити скляний посуд, що використовувався під час проведення занять.
- 4.6. Провітрити приміщення.
- 4.7. Упорядкувати своє робоче місце. Прибрати в установлені місця наочні посібники, журнали, зошити, інші матеріали.
- 4.8. Після закінчення роботи вимити ретельно руки з милом, зняти халат і повісити його в шафу, призначену для зберігання спецодягу.
- 4.9. Вимкнути електроприлади та перекрити водопровідні крани.
- 4.10. Закрити вікна, кватирки, вимкнути світло, закрити приміщення та здати ключі у місце їх зберігання.
- 4.11. Повідомити адміністрацію коледжу про виявлені порушення з охорони праці.

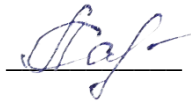
5.Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. Аварійна ситуація чи нещасний випадок можуть статися в разі:
  - загорання в кабінеті хімії чи лабораторії;
  - ураження електричним струмом;
  - коли відбувся витік органічних розчинників, отруйних газів;
  - травмування (термічні та хімічні опіки, поранення);
  - прорив водогону або системи опалення.
- 5.2. У разі виникнення екстремальної ситуації слід негайно повідомити про це адміністрацію коледжу.
- 5.3. У випадку, коли розбився прилад, склянка з агресивною рідиною, розлита значна кількість органічних розчинників (більш ніж 0,05 л) і починають виділятися отруйні гази і пара, треба негайно вивести всіх студентів з приміщення і після цього приступити до ліквідації наслідків, користуючись засобами індивідуального захисту (халат, гумові рукавиці, респіратори, протигази):
  - загасити в приміщенні всі пальники і вимкнути всі електричні прилади;
  - відчинити вікна або кватирки і зачинити двері;
  - розливу рідину засипати піском або тирсою і за допомогою дерев'яного совка або двох дерев'яних дощочок зібрати в тару;
  - провітрювання приміщення припинити тільки тоді, коли повністю зникне запах розливої речовини або газу.
- 5.4. При виявленні ознак горіння (дим, запах гару, полум'я) необхідно:
  - вивести з приміщення всіх учасників навчально-виховного процесу;
  - повідомити пожежну охорону;
  - повідомити адміністрацію;
  - зачинити вікна і двері, щоб вогонь не поширювався до сусідніх приміщень;
  - вимкнути електромережу;

– приступити до ліквідації осередку вогню, при цьому легкозаймисті та горючі рідини і електропроводку слід гасити піском, вогнетривким покривалом, порошковим вогнегасником; знеструмлену електропроводку можна гасити водою або будь-якими наявними вогнегасниками; загорання у витяжній шафі ліквідується вогнегасниками після вимкнення вентилятора.

5.5. Під час проведення практичних і лабораторних робіт, демонстраційних дослідів у кабінеті хімії можливі нещасні випадки (отруєння, хімічні й термічні опіки, травми осколками скла тощо). У разі необхідності потрібно негайно викликати швидку допомогу, повідомити про те, що сталося адміністрацію коледжу.

Розробив
Інженер з охорони праці

Олег САВОСТЬОНОК